

תוכן העניינים

9	תודות
11	פתח דבר

שער ראשון בראשית הדרך: כיוונים וגיוונים

21 פרק א: דמות התלוש וראשית הופעתה בספרות העברית החדשה – מבוא

מיהו התלוש – קווים ומאפיינים לדמותו 21: הרקע ההיסטורי להולדת הדמות 22; תיוגה של הדמות וכינויה בשם "תלוש" 23; נוכחותה של הדמות במרחב הספרותי והתקבלותה 25; מיון של סוגי התלישות והופעותיה – מגמות בביקורת 27: בחינה אסתטית – הרוחק האמנותי 28; בחינה תמטית – אופייה וטיבה של חוויית העקירה 29; בחינה סינתטית – אסתטיקה ותמטיקה 30; ניצנים והתחלות – האוטוביוגרפיות המשכילות כיצירות "מבשרות" 31: "ספר חיי שלמה מימון כתוב בידי עצמו" מאת שלמה מימון 34; "וידויו של איש משכיל – אביעזר" מאת מ"א גינצבורג 37; "חטאות נעורים" מאת מ"ל ליליינבלום 39; סיכום – ראשית הופעתה של דמות התלוש בספרות העברית החדשה 41

פרק ב: התלוש בסיפורי הגולה בראשית המאה העשרים – נקודות מבט

44 ישנות וגם חדשות

מפנה המאה – יוצרים ויצירות 44; בתהליכי התנתקות – התלוש ביצירת מ"י ברדיצ'בסקי 45: "מחניים" – תבניות ספרותיות המשלבות "בין התחומים" 45; "עורבא פרח" – האשליה של אדם אוניברסלי 48; "הזר" – חזרה סימבולית על מה שכבר היה 50; האומנם ניהיליסט? תלישות על פי י' ברשדסקי 51: "באין מטרה" – ניהיליזמוס רוסי או צירוף יהודי 51; בבדידות מזהרת – הגיבורים בסיפורי הקצרים של ברשדסקי 55; הבן האובד – תלישות על פי י"ד ברקוביץ' 56: "תלוש" – החורג מתבנית התלוש 56; "וידויו" ו"בנכר" – שיבה גאוגרפית לעומת שיבה רוחנית 59; ובלבד שתהיה נקודת אחיזה – תלישות על פי י"ח ברנר 61: "בחורף" – פגום מגלגול (ספרותי) קודם 61; "מסביב לנקודה" – הכוזרי מול יצירות ברדיצ'בסקי 66; כשהגיבור בעצמו אימפרסיוניסט – תלישות על פי א"נ גנסין 73: "הצדה" – כשהחיים החלו לנטות 78; "בינותיים" – להיות או לא להיות 80; "בטרם" – כלפי מקום אחד 82; "אצל" – ומה יהיה? 85; סיכום – התלוש בסיפורי הגולה: לעולם "בין התחומים" 87

- פרק ג: בארץ ישראל – החלוץ-התלוש של העלייה השנייה והעלייה השלישית 90**
 לשנות ולהשתנות – התלוש עולה ארצה 90; החלוץ-התלוש בסיפורת
 העלייה השנייה 94: "מכאן ומכאן" לברנר – על בלימה 94; "תמול
 שלשום" לעגנון – ירושלים של מעלה וירושלים של מטה 106; החלוץ-
 התלוש בסיפורת העלייה השלישית 117: "כאור יהל" ליהודה יערי –
 חביבים הייסורים 117; "מגילת תנחום", "ישראל צבי" ו"אחד מאלף" ליצחק
 שנהר – קרנבל נלעג 123; סיכום – סיפורת העלייה השלישית כמשמרת
 ביניים 129

שער שני גלגולים והמשכים

- פרק ד: אחד משם ואחד מכאן – לבוש חדש לתלוש ישן 135**
 הילכו שניים יחדיו 135; "חיי נישואים" לדוד פוגל – אימפרסיוניזם
 ואקספרסיוניזם כצופני ייצוג 136: תלוש בין תלושים 139; המרחב
 האימפרסיוניסטי ברומן 143; המרחב האקספרסיוניסטי ברומן 146; התנודה
 בין המרחבים 149; הייסורים והעונג – חיי נישואים ותלישות 154; "מהתחלה"
 לברנר – הומאז' פרודי לראשית הספרות העברית החדשה 155
- פרק ה: הצבר-התלוש – דמות אוקסימורונית בסיפורת של "דור בארץ" 166**
 תלישות כתקופת חניכה ומעבר 166; "משעולים בשדות" לס' יזהר – אדם
 "בלי כובד" 171; "הוא הלך בשדות" למשה שמיר – גיבור דורו? 178;
 "החשבון והנפש" לחנוך ברטוב – סיסמוגרף שניזוק 187
- פרק ו: הכול ולא כלום 197**
 הולכים, אבל לאן – ההתפרקות של המושג "תלוש" 197; "החי על
 המת" ו"מתברות אביתר" לאהרון מגד – לְזָבֵל על שְׂדֵה ספרותי 202;
 "חיי אליקום", "בסוף מערב" ו"ספר ההזיות" לבנימין תמוז – הליצן
 העצוב 211: "חיי אליקום" – אם אין אני לי מי לי 215; "בסוף מערב" –
 הזיכרון הארכיטיפי 218; "ספר ההזיות" – מסע ברכבת משא 221
- פרק ז: במקום סיכום – התלוש ו"התלושה העברית" 225**
 התלוש כסמן למחאה, לחתרנות ולביקורת: בצומת של גבריות
 ולאומיות 225; התלושה העברית – קריאת כיוון 228
- 237 קיצורים ביבליוגרפיים**
- 252 מקורות הנוסח הראשון של כמה מפרקי הספר**
- 253 מפתח שמות ויצירות**